

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH elementów wystroju zespołu budynków Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu

1. ELEWACJE:

BUDYNEK BIBLIOTEKI I ARCHIWUM DIECEZJALNEGO (Budynek neogotycki), mur ze słupkami bram wjazdowych na dziedziniec Muzeum.

Złożony budynek skrzydła z ogrodzeniem dobudowane w końcu XIX wieku.

Elewacja ceglana z cegły klinkierowej czerwonej, ceramicznym detalem architektonicznym z kształtek szklwionych prostych i profilowanych w odcieniach zielonym i brązowym oraz klinkierowych profilowanych. Spoina muru wapienna w kolorze naturalnym w ciepłym odcieniu zbliżonym do piaskowego zatarta gładko, nieznacznie pogłębiona w stosunku do lica muru. Dodatkowe pola tynkowane, to blendy w polach fryzu arkadkowego w strefie zwieńczenia elewacji, wypełnienie ślepych okien oraz .

Progi i stopnie schodów wejściowych do budynku z płyt granitowych, nakrywy słupków ogrodzenia odkute w blokach jasnego, szarego piaskowca dolnośląskiego.

Elementy stolarki okiennej i drzwiowej oraz skrzydła bram wjazdowych drewniane, malowane. Brama wjazdowa od północy w konstrukcji stalowej. W ościeżach okien piwnicy i parteru kraty stalowe, malowane.

Zakłada się wykonanie pełnego zakresu prac konserwatorskich i restauratorskich służących zabezpieczeniu i rekonstrukcji brakujących elementów pierwotnego wystroju.

Działania konserwatorskie powinny doprowadzić do przywrócenia pierwotnego wyglądu.

- oczyszczenie wszystkich powierzchni z zabrudzeń i nawarstwień powierzchniowych;
- odsłonięcie pierwotnych materiałów i ich oryginalnej kolorystyki;
- zachowanie historycznych tynków elewacji, poddanie ich pełnej konserwacji z określeniem stratygrafii i kolorystyki pierwotnej;
- zachowanie w maksymalnym stopniu oryginalnego spoinowania muru i scalenie niezbędnych uzupełnień ze spoiną oryginalną
- usunięcie uzupełnień wtórnych tynków i spoin zasolonych, utrudniających swobodną wymianę gazów z otoczeniem, w szczególności wtórnych tynków wypełnienia blend ogrodzenia.
- rekonstrukcję brakujących elementów zadaszenia (elewacja zachodnia, powyżej gzymsu koronującego) szklwionymi kształtkami ceramicznymi identycznymi z analogicznymi, zachowanymi na oryginalnych.
- rekonstrukcję brakujących elementów gzymsu koronującego elewacji wschodniej oraz wypełnienie pojedynczych ubytków cegieł identycznym z oryginałem materiałem ceramicznym.

Wszelkie naprawy związane ze stabilizacją pęknięć, modernizacji obiektu itp. należy przeprowadzić według zaleceń projektanta.

Zaleca się stosowanie preparatów oraz zapraw renomowanych firm produkujących materiały do konserwacji budowlanej i kamienia, np. REMMERS, KEIM, TUBAG.

Pracom konserwatorskim elewacji muszą towarzyszyć prace remontowo budowlane z zakresu ochrony przed zamakaniem wodami deszczowymi i dostępem wód gruntowych.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

LICO CEGLANE:

1. Analiza stanu zachowania wszystkich elementów elewacji z wykazaniem materiałów pierwotnych i wtórnych.
2. Wykonanie badań stratygraficzne tynków z oceną kolorystyki pierwotnej.
3. Wykonanie badań laboratoryjnych warstwy malarskiej – analiza pigmentów i spoiw;
4. Usunięcie elementów wtórnych, jak drewniane przedłużenia parapetów okien, kotwy, haki, bolce, kable elektryczne itp.
5. Zdjęcie wysuniętych cegieł (delikatne podkucie zaprawy spoinującej i murarskiej) oraz ponowne osadzenie na zaprawie trasowej lub wapienno-cementowej w pierwotnym miejscu ekspozycji.
6. Usunięcie wtórnych spoin - uszkodzone, zasolone, zbyt sztywne i niewłaściwie założone.
7. Analiza jakościowa soli krystalizujących na powierzchniach muru w strefie między kondygnacjami elewacji.
8. Wzmocnienie wstępne reliktyw historycznych tynków i spoin oraz osłabionych fragmentów cegieł – przesycenie osłabionych fragmentów preparatem powierzchni preparatem krzemooorganicznym na bazie estrów kwasu krzemowego typu Steinfestiger OH o właściwościach wzmacniania struktury materiału i ostatecznych właściwościach hydrofilnych wzmacnianej powierzchni, np. KSE 300 REMMERS oraz założenie zabezpieczających kitów opaskowych z zaprawy wapienno-piaskowej.
9. Zmycie powierzchni gorącą wodą pod niewielkim ciśnieniem z zabrudzeń powierzchniowych. Omijać miejsca osłabione, szczególnie tynki.
10. Usunięcie wytypowanych wtórnych uzupełnień cegłą – miejsca uzgodnić z nadzorem konserwatorskim.
11. Oczyszczenie powierzchni z trwałych zabrudzeń stosując metodę chemiczną z zastosowaniem słabego roztworu, ok. 4% HF.
12. Doczyszczenie powierzchni ręczne skalpelami i delikatnie, ręcznie dłutami i tarczami korundowymi z nawarstwień przerostów mineralnych, tynków itp.
13. Analiza kolorystyki spoin i przygotowanie mieszaniny do rekonstrukcji ubytków o identycznych właściwościach fizykochemicznych i optycznych z uzupełnianymi odcinkami.
14. Usunięcie elementów zbędnych, wtórnych jak gwoździe, haki, uchwyty pod instalacje itp.
15. Oczyszczenie z produktów korozji i zabezpieczenie antykorozyjne korodujących elementów stalowych (dotyczy również stalowych belek nadproży).
16. Dezynfekcja powierzchni skażonych mikrobiologicznie metodą chemiczną przez nanoszenie preparatu Boramon ALTAX, Grunbelag-Entferner REMMERS lub równoważne.
17. Rekonstrukcja ubytków cegieł stosując cegły identyczne z oryginałem oraz w przypadku drobnych ubytków cegieł barwioną w masie zaprawą mineralną.
18. Rekonstrukcja ubytków spoiny dobraną wcześniej zaprawą mineralną z odtworzeniem kształtu i głębokości osadzenia spoiny oraz jej zróżnicowania w miejscach przebudów.
19. Rekonstrukcje tynków gładkich i profili gzymsu koronującego zaprawą wapienną. Skład zaprawy i sposób opracowania powierzchni zostanie ustalona w trakcie prac konserwatorskich. Wstępnie proponuje się zastosowanie tynków wapiennych, np. KEIM.
20. Odtworzenie kolorystyki tynków zgodnie z wynikami badań i uzgodnieniami projektowymi. Stosować farby wapienne lub krzemianowe.
21. W przypadku występowania powierzchni trwale przebarwionych punktowe scalenie kolorystyczne laserunkowymi farbami krzemianowymi lub silikonowymi.

ELEMENTY KAMIENNE – nakrywy słupków ogrodzenia,

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń powierzchniowych miękkimi szczotkami, pędzlami.
2. Dezynfekcja powierzchni skażonych mikrobiologicznie metodą chemiczną przez nanoszenie preparatu Boramon ALTAX, Grunbelag-Entferner REMMERS lub równoważne.
3. Wzmocnienie wstępne widocznie osypujących się i osłabionych fragmentów powierzchni preparatem krzemoorganicznym na bazie estrów kwasu krzemowego typu steinfestiger OH o właściwościach o właściwościach hydrofilnych utwardzonej powierzchni, np. Funcosil KSE 300 lub 500 firmy REMMERS. Usunąć wtórne bolce, kliny, haki montażowe i in.
4. Wstępne umycie powierzchni wodą lub parą wodną pod niewielkim ciśnieniem.
5. Ostrożne usunięcie wtórnych kitów i spoin dłutami, skalpelami.
6. Usunięcie wtórnych spoin i tynków przez ręczne odkucie dłutami.
7. Odsolenie powierzchni metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska (okłady z ligniny).
8. Klejenie pęknięć kamienia metodą iniekcji niskolepką żywicą epoksydową lub zagęszczonym klejem epoksydowym (w przypadku elementów demontowanych, po oczyszczeniu i wzmocnieniu powierzchni przełamu). W razie potrzeby klejenie wzmocnić prętami ze stali nierdzewnej.
9. Uzupelnienie ubytków kamienia barwionymi w masie pigmentami mineralnymi kitami na bazie białego cementu, wapna i piasku szklarskiego. Nie szpachlować drobnych ubytków i zarysowanych powierzchni, których obecność nie zniekształca ogólnego odbioru obiektu i nie stwarza warunków sprzyjających gromadzeniu się wody i zanieczyszczeń atmosferycznych. Dostosować skład kitów do właściwości fizykochemicznych i optycznych uzupełnianego kamienia.
10. Uzupelnienie ubytków spoin zaprawą wapienną o właściwościach maksymalnie zbliżonych do spoin uzupełnianych zgodnie z przyjętymi ogólnymi założeniami konserwacji.
11. Scalenie punktowe miejsc uzupełnionych ze spoiną oryginalną silikatowymi farbami laserunkowymi.

STOLARKA OKIENNA, DRZWIOWA drewniana

1. Demontaż wszystkich możliwych elementów zwłaszcza ościeżnic i ram stolarki okiennej i drzwiowej.
2. Wykonanie badań stratygraficznych powłok malarskich w celu uzgodnienia kolorystyki elementów.
3. Ostrożny demontaż okuć i przeszkleń.
4. Oczyszczenie powierzchni z powłok malarskich technikami stolarskimi – opalanie lub/i chemicznymi w celu usunięcia powłok lakierowych.
Zaleca się zachowanie oryginalnych gruntów oraz świadków oryginalnej warstwy malarskiej.
5. Wykonanie napraw stolarskich – klejenie spękań, flekowanie wtórnych otworów zamków itp., wymiana bardzo uszkodzonych fragmentów profili i płyt cokołowych w skrzydłach drzwiowych i ościeżnicach.

6. Szpachlowanie powierzchni elastycznym kitem akrylowym, szlifowanie powierzchni w celu jej wyrównania i poprawienia przyczepności kolejnych warstw (np. REMMERS, TIKURILA).
7. Montaż zawiasów przed malowaniem.
8. Barwienie powierzchni łącznie z zawiasami skrzydeł niektórych okien i drzwi. (zgodnym z wynikami badań, p. 2):
 - Nałożenie gruntu pod warstwy malarskie neutralne proponowane przez producenta.
 - Malowanie powierzchni w zatwierdzonej kolorystyce farbami olejnymi lub ftalowymi, półmat. Wstępnie proponuje się malowanie powierzchni drewnianych w kolorze ciepłego, czerwonego brązu.
9. Ponowny montaż / wymiana
10. Montaż gotowych elementów na miejscu ekspozycji
11. Montaż oczyszczonych i zabezpieczonych lakierem oryginalnych szyldów, klamek, zamków.

KRATY STALOWE (okna parteru) zdemontować. Powierzchnię odczyścić z nawarstwień metodą piaskowania, wykonać niezbędne naprawy kowalskie. Oczyszczoną powierzchnię zabezpieczyć antykorozyjnie powłoką zabezpieczającą typu minia oraz malować w uzgodnionej kolorystyce.

Stosować farby alkidowe, matowe. Zaleca się uprzednie naniesienie na oczyszczoną powierzchnię ochronnych warstw metalicznych

BUDYNEK DAWNEJ KAPITUŁY (elewacja wschodnia, od dziedzińca)

Elewacja ceglana z kamiennymi obramieniami okien z prostych bloków piaskowca oraz tynkarskim detalem profilowanego gzymsu koronującego.

Podstawowym założeniem do konserwacji elewacji jest odsłonięcie i zabezpieczenie wszystkich elementów pierwotnego wystroju, a w szczególności tych najmniej trwałych, jak tynki, spoiny, polichromie.

Działania konserwatorskie powinny mieć na celu przywrócenie, przynajmniej w części pierwotnego wyglądu z uwzględnieniem niezbędnych działań z zakresu aranżacji konserwatorskiej, niezbędnych do scalenia wszystkich elementów wystroju elewacji:

- oczyszczenie wszystkich powierzchni z zabrudzeń i nawarstwień powierzchniowych;
- odsłonięcie pierwotnych materiałów i ich oryginalnej kolorystyki;
- zachowanie historycznych tynków elewacji, poddanie ich pełnej konserwacji z określeniem stratygrafii i kolorystyki pierwotnej;
- zachowanie w maksymalnym stopniu oryginalnego spoinowania muru. Ubytki i miejscową wymianę spoin zrekonstruować zaprawą identyczną z zaprawą oryginalną. Powierzchnię opracować w sposób analogiczny do sąsiednich odcinków murów, w przypadku braku wzoru stosować spoinę neutralną, lekko pogłębioną, płaską.
- zachowanie spoin wtórnych, za wyjątkiem zasolonych, wykruszających się lub zbyt twardych (spoiny cementowe), których obecność może doprowadzić do uszkodzeń elementów słabszych (cegła, spoina wapienna).

Wszelkie naprawy związane ze stabilizacją pęknięć, modernizacji obiektu itp. należy przeprowadzić według zaleceń projektanta.

Zaleca się stosowanie preparatów oraz zapraw renomowanych firm produkujących materiały do konserwacji budowli i kamienia, np. REMMERS, KEIM, TUBAG.

Pracom konserwatorskim elewacji muszą towarzyszyć prace remontowo budowlane z zakresu ochrony przed zamakaniem wodami deszczowymi i dostępem wód gruntowych.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

LICO CEGLANE:

1. Analiza stanu zachowania wszystkich elementów elewacji z wykazaniem materiałów pierwotnych i wtórnych.
2. Wykonanie badań stratygraficzne tynków z oceną kolorystyki pierwotnej.
3. Wykonanie badań laboratoryjnych warstwy malarskiej – analiza pigmentów i spoiw;
4. Usunięcie wtórnych spoin - uszkodzone, zasolone, zbyt sztywne i niewłaściwie założone.
5. Wzmocnienie wstępne reliktyw historycznych tynków i spoin oraz osłabionych fragmentów cegieł – przesycenie osłabionych fragmentów preparatem powierzchni preparatem krzemooorganicznym na bazie estrów kwasu krzemowego typu Steinfestiger OH o właściwościach wzmacniania struktury materiału i ostatecznych właściwościach hydrofilnych wzmacnianej powierzchni, np. KSE 300 REMMERS oraz założenie zabezpieczających kitów opaskowych z zaprawy wapienno-piaskowej.
6. Zmycie powierzchni gorącą wodą pod niewielkim ciśnieniem z zabrudzeń powierzchniowych. Omijać miejsca osłabione, szczególnie tynki.
7. Usunięcie wytypowanych wtórnych uzupełnień cegłą – miejsca uzgodni
8. z nadzorem konserwatorskim.
9. Oczyszczenie powierzchni z trwałych zabrudzeń stosując metodę chemiczną z zastosowaniem słabego roztworu, ok. 4% HF.
10. Doczyszczanie powierzchni ręczne skalpelami i delikatnie, ręcznie dłutami i tarczami korundowymi z nawarstwień przerostów mineralnych, tynków itp.
11. Analiza kolorystyki spoin i przygotowanie mieszaniny do rekonstrukcji ubytków o identycznych właściwościach fizykochemicznych i optycznych z uzupełnianymi odcinkami.
12. Usunięcie elementów zbędnych, wtórnych jak gwoździe, haki, uchwyty pod instalacje itp.
13. Oczyszczenie z produktów korozji i zabezpieczenie antykorozyjne korodujących elementów stalowych (dotyczy również stalowych belek nadproży).
14. Dezynfekcja powierzchni skażonych mikrobiologicznie metodą chemiczną przez nanoszenie preparatu Boramon ALTAX, Grunbelag-Entferner REMMERS lub równoważne.
15. Rekonstrukcja ubytków cegieł stosując cegły identyczne z oryginałem oraz w przypadku drobnych ubytków cegieł barwioną w masie zaprawą mineralną.
16. Rekonstrukcja ubytków spoiny dobraną wcześniej zaprawą mineralną z odtworzeniem kształtu i głębokości osadzenia spoiny oraz jej zróżnicowania w miejscach przebudów.
17. Rekonstrukcje tynków gładkich i profili gzymsu koronującego zaprawą wapienną. Skład zaprawy i sposób opracowania powierzchni zostanie ustalona w trakcie prac konserwatorskich. Wstępnie proponuje się zastosowanie tynków wapiennych, np. KEIM.
18. Odtworzenie kolorystyki tynków zgodnie z wynikami badań i uzgodnieniami projektowymi. Stosować farby wapienne lub krzemianowe.
19. W przypadku występowania powierzchni trwale przebarwionych punktowe scalenie kolorystyczne laserunkowymi farbami krzemianowymi lub silikonowymi.

ELEMENTY KAMIENNE

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń powierzchniowych miękkimi szczotkami, pędzlami.
2. Dezynfekcja powierzchni skażonych mikrobiologicznie metodą chemiczną przez nanoszenie preparatu Boramon ALTAX, Grunbelag-Entferner REMMERS lub równoważne.
3. Wzmocnienie wstępne widocznie osypujących się i osłabionych fragmentów powierzchni preparatem krzemoorganicznym na bazie estrów kwasu krzemowego typu steinfestiger OH o właściwościach o właściwościach hydrofilnych utwardzonej powierzchni, np. Funcosil KSE 300 lub 500 firmy REMMERS. Usunąć wtórne bolce, kliny, haki montażowe i in.
4. Wykonanie badań petrograficznych kamieni portalu i obramień okien – reprezentatywne próbki dla obiektu
5. Wstępne umycie powierzchni wodą lub parą wodną pod niewielkim ciśnieniem.
6. Ostrożne usunięcie wtórnych kitów i spoin dłutami, skalpelami.
7. Usunięcie wtórnych tynków przez ręczne odkucie dłutami.
8. Odsolenie powierzchni metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska (okłady z ligniny).
9. Klejenie pęknięć kamienia metodą iniekcji niskolepką żywicą epoksydową lub zagęszczonym klejem epoksydowym (w przypadku elementów demontowanych, po oczyszczeniu i wzmocnieniu powierzchni przelamu). W razie potrzeby klejenie wzmocnić prętami ze stali nierdzewnej.
10. Uzupelnienie ubytków kamienia barwionymi w masie pigmentami mineralnymi kitami na bazie białego cementu, wapna i piasku szklarskiego. Nie szpachlować drobnych ubytków i zarysowanych powierzchni, których obecność nie zniekształca ogólnego odbioru obiektu i nie stwarza warunków sprzyjających gromadzeniu się wody i zanieczyszczeń atmosferycznych. Dostosować skład kitów do właściwości fizykochemicznych i optycznych uzupełnianego kamienia.
11. Uzupelnienie ubytków spoin zaprawą wapienną o właściwościach maksymalnie zbliżonych do spoin uzupełnianych zgodnie z przyjętymi ogólnymi założeniami konserwacji.
12. Scalenie punktowe miejsc uzupełnionych ze spoiną oryginalną silikatowymi farbami laserunkowymi.

WIEŻA KAPITUŁY

Elewacje po konserwacji, ewentualne korekty wykonywać zgodnie z programami do analogicznych programów konserwatorskich przyjętych dla elewacji ceglanych, kamieniarki i tynków pozostałych elewacji.

2. WNETRZA

TYNKI (ściany, sklepienia, stropy)

Ze względu na funkcję obiektu nie wykonano rozpoznania konserwatorskiego. Wszelkie prace remontowe we wnętrzach budynku należy poprzedzić wykonaniem badań konserwatorskich, architektonicznych i archeologicznych.

Celem badań oprócz uzupełnienia wiedzy historycznej o obiekcie jest ustalenie występowania historycznych warstw tynków i powłok malarskich, ze szczególnym uwzględnieniem warstw dekoracyjnych, jak polichromie, sztukaterie.

Badania takie należy bezwzględnie przeprowadzić w miejscach planowanych przebić, przekuć czy też bruzdowania tynków. Badania takie należy również wykonać w miejscach widocznych zniszczeń tynków w wyniku okresowego zawilgacania i/lub zasolenia, przed podjęciem decyzji o ich usunięciu.

Wyniki badań pozwolą na ewentualną weryfikację założeń projektowych remontu poszczególnych pomieszczeń.

W przypadku ujawnienia warstw dekoracyjnych oraz podjęcia decyzji o ich eksponowaniu prace konserwatorskie wykonać na podstawie indywidualnych programów prac konserwatorskich.

Wstępnie proponuje się następujące warianty postępowania konserwatorskiego

Wariant 1. - całkowite odsłonięcie ujawnionej dekoracji malarskiej, zabezpieczenie, stabilizacja oraz przeprowadzenie konserwacji technicznej i estetycznej z rekonstrukcją warstwy malarskiej.

1. Oczyszczenie powierzchni tynków z nawarstwień tynków, szpachli gipsowych oraz powłok malarskich metodą mechaniczną, z zastosowaniem szpachelek, skalpeli itp.
2. Usunięcie wtórnych, zbyt słabych lub zbyt sztywnych uzupełnień tynków.
3. Podklejenie odpajających się lub rozwarstwiających się tynków warstw poddawanych konserwacji metodą iniekcji dyspersjami akrylowymi, zaprawą lub mleczkiem wapiennym modyfikowanymi dyspersjami tworzyw sztucznych po uprzednim wzmocnieniu osłabionych fragmentów zaprawy przez przesylenie preparatem (np.) Funcosil KSE 300 lub 500 REMMERS.
4. Wzmocnienie tynku oryginalnego przez przesylenie odpowiednim impregnatem, decyzja indywidualna (np. woda wapienna, Funcosil KSE 300 REMMERS, dyspersje akrylowe)
5. Usunięcie bardzo zdegradowanych i spękanych tynków oryginalnych. Proponowany zakres wymiany tynków należy poprzedzić akceptacją ze strony nadzoru konserwatorskiego.
6. Odsłonięcie mechaniczne warstwy malarskiej ręcznie, np. przy użyciu skalpeli.
7. Wstępne utwalenie polichromii przez rozpylenie, np. 2% roztworu Paraloidu B 72 w toluenie z jednoczesnym zabezpieczeniem powierzchni przed rozwojem mikroorganizmów.
8. Wykonanie projektu ewentualnej rekonstrukcji kompozycji malarskiej na podstawie odsłoniętych fragmentów
9. Doczyszczanie powierzchni mechanicznie i chemicznie (gumy chlebowe, środki wyselekcjonowane drogą prób technologicznych dostosowane do stanu zachowania i technologii warstw poddanych konserwacji).
10. Usunięcie miejscowych zabielen warstwy malarskiej przecierając powierzchnię np. kwasem octowym w roztworze ok.5%
11. Miejscowa impregnacja i utwardzenie zdegradowanej warstwy pobiałą i zaprawą przez iniekcje dyspersją akrylową Primal AC 33 oraz równoczesne podklejenie odspojen warstwy malarskiej z miejscowym uzupełnieniem.
12. Utwalenie malowidła przez rozpylenie, np. 3% roztworu Paraloidu B 72 w toluenie.

13. Uzupelnienie powierzchni wyrównujacą szpachlą wapienno - piaskowà (np. produkty konserwatorskie z oferty firm KEIM, REMMERS lub przygotowana indywidualnie na bazie wapna dołowanego lub dyspergowanego, z wypełniaczem kwarcowym)
14. Wykonanie uzupelnieñ warstwy pobiałej w miejscach ubytków i dostosowanie ich powierzchni do oryginału (np. KEIM Athenit lub przygotowana indywidualnie na bazie wapna dołowanego , dyspergowanego oraz drobnych frakcji piasku kwarcowego)
15. Wykonanie uzupelnieñ warstwy malarskiej metodà naśladowczą oraz rekonstrukcja brakujàcych fragmentów metodà dostosowanà do techniki oryginału.

Wariant 2. – uzupelniajàce odsłonięcie malowidła w stopniu pozwalajàcym na odczytanie pełnej kompozycji powtarzalnych motywów dekoracji malarskiej (proste pasy lub wzór „od szablonu”) oraz całkowita rekonstrukcja warstwy malarskiej na utrwalonym i zabezpieczonym wcześniejszym podłożu oryginalnym bez usuwania ewentualnych wielobarwnych dekoracji faz późniejszych.

1. Oczyszczenie powierzchni tynków z nawarstwieñ tynków, szpachli gipsowych oraz powłok malarskich metodà mechanicznà szpachelkami, skalpelami.
2. Usunięcie wtórnych, zbyt słabych lub zbyt sztywnych uzupelnieñ tynków.
3. Wzmocnienie tynku oryginalnego przez przesylenie odpowiednim impregnatem, decyzja indywidualna (np. woda wapienna, Funcosil KSE 300 REMMERS, dyspersje akrylowe)
4. Podklejenie odpajajàcych się lub rozwarstwiajàcych się tynków warstw poddawanych konserwacji metodà iniekcji dyspersjami akrylowymi, zaprawà lub mleczkiem wapiennym modyfikowanymi dyspersjami tworzyw sztucznych po uprzednim wzmocnieniu osłabionych fragmentów zaprawy przez przesylenie preparatem (np.) Funcosil KSE 300 lub 500 REMMERS.
5. Usunięcie bardzo zdegradowanych i spękanych tynków oryginalnych. Proponowany zakres wymiany tynków należy poprzedzić akceptacjà ze strony nadzoru konserwatorskiego.
6. Wstępne utrwalenie polichromii przez rozpylenie 2% roztworu Paraloidu B 72 w toluenie z jednoczesnym zabezpieczeniem powierzchni przed rozwojem mikroorganizmów.
7. Inwentaryzacja, odrysowanie ornamentu na kalkę (skala 1:1), sporządzenie dokumentacji opisowej i fotograficznej odsłoniętych fragmentów malowideł.
8. Ewentualne wykonanie projektu rekonstrukcji kompozycji malarskiej ścian na podstawie odsłoniętych fragmentów w skali 1:1
9. Miejscowa impregnacja i utwardzenie odsłoniętej, zdegradowanej warstwy pobiałej i zaprawy przez iniekcje dyspersjà akrylowà Primal AC 33 oraz podklejenie odspojeñ warstwy malarskiej z miejscowym uzupelnieniem.
10. Uzupelnienie ubytków tynku i pokrycie całej powierzchni wyrównujacą szpachlą wapiennà i wapienno-piaskowà (bez dodatków cementu i wapna trasowego)
11. Malowanie powierzchni według zatwierdzonego projektu (farby akrylowe, np. firmy Caparol). Partie rekonstruowanego ornamentu powinny być wykonane z wyjątkowà dbalością o charakter techniki i tekstury malarskiej, aby zachowały charakter malarski oryginału.

Tynk dawnej elewacji zachowany we fragmencie na poddaszu budynku biblioteki poddać wraz z fragmentem kamiennego obramienia okna konserwacji zachowawczej. Powierzchnie tynków oczyścić z zabrudzeń i wtórnych tynków, a następnie wzmocnić w miejscach osłabionych, odspajających się i w miarę konieczności uzupełnić punktowo stosując tynki wapienne.

Wykonać badania kolorystyki powłok malarskich, a następnie malować powierzchnię tynków farbami wapiennymi w uzgodnionej kolorystyce.

1. Oczyszczenie powierzchni tynków z nawarstwień tynków, zabrudzeń metodą mechaniczną, z zastosowaniem pędzli szpachelek, skalpeli itp. z niewielką ilością wody.
2. Podklejenie odspajających się lub rozwarstwiających się tynków metodą iniekcji dyspersjami akrylowymi, zaprawą lub mleczkiem wapiennym modyfikowanymi dyspersjami tworzyw sztucznych po uprzednim wzmocnieniu osłabionych fragmentów zaprawy przez przesylenie preparatem (np.) Funcosil KSE 300 lub 500 REMMERS.
3. Wzmocnienie tynku oryginalnego przez przesylenie odpowiednim impregnatem, decyzja indywidualna (np. woda wapienna, Funcosil KSE 300 REMMERS, dyspersje akrylowe)
4. Usunięcie bardzo zdegradowanych i spękanych tynków oryginalnych. Proponowany zakres wymiany tynków należy poprzedzić akceptacją ze strony nadzoru konserwatorskiego.
5. Wykonanie projektu ewentualnej rekonstrukcji kompozycji malarskiej na podstawie badań konserwatorskich kolorystyki.
6. Miejscowa impregnacja i utwardzenie zdegradowanej warstwy pobiałą i zaprawą przez iniekcje dyspersją akrylową Primal AC 33
7. Uzupełnienie powierzchni wyrównującą szpachlą wapienno - piaskową (np. produkty konserwatorskie z oferty firm KEIM, REMMERS lub przygotowana indywidualnie na bazie wapna dołowanego lub dyspergowanego, z wypełniaczem kwarcowym)
8. Wykonanie uzupełnień warstwy pobiałą w miejscach ubytków i dostosowanie ich powierzchni do oryginału (np. KEIM Athenit lub przygotowana indywidualnie na bazie wapna dołowanego, dyspergowanego oraz drobnych frakcji piasku kwarcowego)
9. Ewentualne malowanie powierzchni farbami wapiennymi.

Ceramiczne wążki dekoracji ścian korytarzy budynku C poddać konserwacji zgodnie z zaleceniami dla ceglanych elewacji. W trakcie prac należy używać ograniczone ilości wody odprowadzanej na bieżąco z terenu budowy. Nie uszkodzić sąsiadujących tynków.

DETALE KAMIENNE - piaskowiec

Dotyczy wszystkich wewnętrznych detali budynków A, B, C - żebra, zworniki sklepienne, konsole, kolumny, portale wewnętrzne oraz schody budynku A.

W większości są to elementy uzupełniające dekorację wewnątrz muzealnych po konserwacji, eksponowana naturalna powierzchnia kamienia.

Występują ponadto detale pokryte warstwami pobiał oraz zabrudzeń powierzchniowych w nieużytkowanej obecnie części komunikacyjnej wieży kapituły.

Elementy pokryte powłokami ochronnymi lub dekoracyjnymi przed konserwacją poddać badaniom na obecność historycznych polichromii. Badania kolorystyki detali w klatce schodowej wieży prowadzić równoległe z badaniami kolorystyki otaczających tynków.

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń powierzchniowych miękkimi szczotkami, pędzlami.
2. Wykonanie stratygrafii powłok malarskich, ustalenie kolorystyki historycznych detali pokrytych warstwami tynków i farb.
3. Wzmocnienie punktowe osypujących się i osłabionych fragmentów powierzchni preparatem krzemoorganicznym na bazie estrów kwasu krzemowego typu Steinfestiger OH o właściwościach o właściwościach hydrofilnych utwardzonej powierzchni, np. Funcosil KSE 300 lub 500 firmy REMMERS. Usunąć wtórne bolce, kliny, haki montażowe i in.
4. Wykonanie badań petrograficznych kamieni portalu i obramień okien – reprezentatywne próbki dla obiektu
5. Umycie powierzchni wodą lub parą wodną.
6. Ostrożne usunięcie wtórnych kitów i spoin dłutami, skalpelami.
7. Usunięcie wtórnych tynków przez ręczne odkucie dłutami.
8. Klejenie pęknięć kamienia metodą iniekcji niskolepką żywicą epoksydową lub zagęszczonym klejem epoksydowym (w przypadku elementów demontowanych, po oczyszczeniu i wzmocnieniu powierzchni przełamu). W razie potrzeby klejenie wzmocnić prętami ze stali nierdzewnej. W przypadku pękniętych detali konstrukcyjnych sposób klejenia konsultować ze statykiem.
9. Uzupełnienie ubytków kamienia barwionymi w masie pigmentami mineralnymi kitami na bazie białego cementu, wapna i piasku szklarskiego. Dostosować skład kitów do właściwości fizykochemicznych i optycznych uzupełnianego kamienia.
10. Uzupełnienie ubytków spoin zaprawą wapienną o właściwościach maksymalnie zbliżonych do spoin uzupełnianych zgodnie z przyjętymi ogólnymi założeniami konserwacji.
11. Scalenie punktowe miejsc uzupełnionych ze spoiną oryginalną silikatowymi farbami laserunkowymi.
12. Odtworzenie kolorystyki elementów po uzgodnieniu z wynikami badań kolorystyki.

Kamienna płyta inskrypcyjna uzupełniona dekoracją malarską (polichromie z przedstawieniem figuralnym) na parterze budynku Wieży Kapituły – wykonać konserwację obiektu na podstawie indywidualnego programu prac konserwatorskich. Pracę powierzyć uprawnionemu konserwatorowi dzieł sztuki.

W ramach konserwacji obiektu wykonać szczegółowe rozpoznanie konserwatorskie pozostałych odcinków ściany w kierunku określenia występowania innych (uzupełniających ?) elementów dekoracji malarskiej.

DREWNO

Boazeria ,parter budynku Wieży Kapituły

Drewniana dekoracyjna okładzina ścienna z drewna dębowego, woskowanego. Elementy konstrukcji i wypełnienia łączone na czopy, wpust, elementy ozdobne frezowane i rzeźbione - za pomocą kołków i gwoździ, niektóre elementy dodatkowo klejone.

Ruchome części boazerii – drzwi, okiennice wewnętrzne zawieszane na mosiężnych zawiasach. Dekoracyjne okucia – odlewy mosiężne, lakierowane.

Wewnętrzna powierzchnia okiennic obita blachą miedzianą, lakierowana.

Zakłada się w miarę możliwości konserwację obiektu w miejscu ekspozycji. W ramach prac konserwatorskich niezbędny będzie demontaż górnej części zabudowy w celu wykonania prac

remontowych ściany wraz z jej malowaniem na poziomie widocznym przez ażurowy pas fryzu.

1. Demontaż elementów w minimalny do prawidłowego wykonania zakresie, nie mniejszym niż do ażurowego fryzu wieńczącego włącznie.
2. Demontaż okuć, blachy okładziny okiennic itp.
3. Delikatne szlifowanie wszystkich powierzchni drobnymi frakcjami papieru ściernego
4. Ostrożne oczyszczenie powierzchni z pozostałości powłok woskowych i olejnych metodą chemiczną rozpuszczalnikami organicznymi .
5. Wykonanie napraw stolarskich – klejenie spękań, flekowanie wtórnych otworów zamków itp., wymiana najbardziej uszkodzonych fragmentów. Do flekowania i rekonstrukcji stosować selekcjonowane i odpowiednio sezonowane drewno dębowe.
6. Szpachlowanie drobnych spękań i uszkodzeń powierzchni elastycznym kitem akrylowym oraz kitem żywicznym z wypełniaczem z dębiny, szlifowanie powierzchni w celu jej wyrównania i poprawienia przyczepności kolejnych warstw.
7. Ponowny montaż elementów na miejscu ekspozycji.
8. Punktowe scalenie kolorystyczne powierzchni bejcą.
9. Woskowanie powierzchni.
10. Montaż oczyszczonych i zabezpieczonych lakierem oryginalnych szyldów, klamek, zamków.

Regały ebersowskie – zachowane niemal kompletne z nielicznymi uszkodzeniami należy oczyścić na sucho z zabrudzeń, wykonać niezbędne naprawy stolarskie połączeń, wymiany pojedynczych elementów. Odtworzyć technikę oryginału.

Powierzchnię drewna szlifować drobnymi frakcjami papierów ściernych, w razie konieczności zdezynfekować oraz zabezpieczyć do dalszej ekspozycji. Dobór środków po konsultacji z użytkownikiem, zwłaszcza w przypadku kontaktu z wrażliwymi na warunki otoczenia obiektami muzealnymi.

Powierzchni nie pokrywać trwałymi powłokami lakierniczymi lub malarskimi.

Stolarka drzwiowa większości pomieszczeń drewniana w konstrukcji ramowo-płycinowej. Powierzchnie lakierowane lub malowane farbą olejną.

1. Demontaż wszystkich możliwych elementów i przewiezienie do pracowni.
2. Wykonanie badań stratygraficznych powłok malarskich w celu ustalenia kolorystyki pierwotnej.
3. Ostrożny demontaż okuć i przeszkleń.
4. Oczyszczenie powierzchni z powłok malarskich – opalanie, metoda chemiczna. Zaleca się zachowanie oryginalnych gruntów oraz świadków oryginalnej warstwy malarskiej.
5. Wykonanie napraw stolarskich – klejenie spękań, flekowanie wtórnych otworów zamków itp., wymiana bardzo uszkodzonych fragmentów profili i płyt cokołowych w skrzydłach drzwiowych i ościeżnicach.
6. Szpachlowanie powierzchni elastycznym kitem akrylowym(np. REMMERS, TIKURILA), szlifowanie powierzchni.
7. Szlifowanie powierzchni papierami ściernymi drobnymi frakcjami.
8. Montaż zawiasów przed malowaniem.
9. Barwienie powierzchni łącznie z zawiasami skrzydeł niektórych okien i drzwi. (zgodnym z wynikami badań, p. 2):

- Nałożenie gruntu pod warstwy malarskie dla technik malarskich kryjących proponowane przez producenta. Malowanie powierzchni w zatwierdzonej kolorystyce farbami olejnymi lub ftalowymi, półmat.
 - Malowanie powierzchni drewna lakierem (rodzaj i wybarwienie lakieru ustalona po wykonaniu badań konserwatorskich obiektu).
10. Montaż gotowych elementów na miejscu ekspozycji
 11. Montaż oczyszczonych i zabezpieczonych lakierem oryginalnych szyldów, klamek, zamków.

mgr Agnieszka Witkowska

Konservator Dział Sztuki
UMK Toruń, Dyplom nr 1746